

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsrådet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statsrådet ändras för att motsvara bestämmelserna i den nya grundlagen. Andringarna gäller statsrådets normgivningsmakt och statsrådets behörighet i ärenden där republikens president har beslutanderätt samt behörigheten för statsrådets allmänna sammanträde respektive ett ministerium i utnämningensärenden som ankommer på statsrådet. Hänvisningarna till regeringsformen stryks ur lagen. Bestämmelsen i reglementet för statsrådet om presidentföredragningars beslutförhet flyttas till lagen liksom också bestämmelserna om föredragande i statsrådet

och om forum där föredragande åtalas för tjänstefel. Bestämmelsen om statsministerns rätt att lägga fram lösningar på behörighetskonflikter mellan ministerierna preciseras. Enligt bestämmelserna är det ministerns uppgift att utfärda ministerieförordningar, och när arbetsordningen för ett ministerium innehåller rättsnormer skall den utfärdas i form av en ministerieförordning. Dessutom ändras praxis för meddelande om förhinder för presidenten.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, dvs. den 1 mars 2000.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Rubriken på lagen om ministeriernas i statsrådet antal och allmänna verksamhetsområde (78/1922), nedan ministerielagen, ändrades genom en lag från 1993 (1120/1993) till lag om statsrådet. I samband därmed upphävdes lagen om ärendenas handläggning i statsrådet och dess ministerier (79/1922), nedan handläggningenslagen, vilken stiftats i grundlagsordning och genom vilken 28, 40 och 41 § regeringsformen hade ändrats till de delar de stod i konflikt med handläggningenslagen. En del av bestämmelserna i handläggningenslagen flyttades till regeringsformen och en del till lagen om statsrådet. Lagen om statsrådet utökades också med en bestämmelse om justiekanslersämbetet och bestämmelser om avgörande av ärenden i statsrådet. Samtidigt

preciserades bestämmelsen om normgivningsmakten för statsrådets allmänna sammanträde. I lagen om statsrådet finns inte längre en enda ursprunglig bestämmelse.

I lagens 2 § 2 mom., 7 § och 11 § 2 mom. hänvisas till en viss paragraf i regeringsformen. Bestämmelser om beslutförheten vid föredragningar för republikens president finns bara i reglementet för statsrådet (1522/1995).

I 30 § reglementet för statsrådet bestäms om föredragandena vid statsrådets allmänna sammanträde. Enligt huvudregeln är föredragande vid statsrådets allmänna sammanträde de tjänstemän vid ministerierna som utnämns av republikens president. Dessutom kan statsrådet till extraordinarie föredragande förordna tjänstemän som har avlagt högskoleexamen.

Om behörighetsvillkoren för tjänstemän

vid ministerierna bestäms med stöd av 28 och 85 § regeringsformen i reglementet för statsrådet och i ministerieförordningarna. Enligt 39 § reglementet för statsrådet är Helsingfors hovrätt den plats där tjänstemän som är föredragande åtalas för tjänstefel.

Enligt 28 § regeringsformen har presidenten haft rätt att utfärda förordningar i ämnen som avgränsas i regeringsformen, om inte denna rätt har anförtrotts statsrådet. Om delegering av rätten att utfärda förordning samt om benämningen på statsrådets författningar bestäms i 5 § lagen om statsrådet. Enligt denna paragraf har rätten att utfärda förordning kunnat ges statsrådet genom en bestämmelse i regeringsformen, i någon annan lag eller i en förordning, och benämningen på författningar som statsrådet har utfärdat har varit statsrådets beslut.

Utöver detta har statsrådet utfärdat föreskrifter också utan något uttryckligt bemyndigande. Genom beslut av statsrådet har det utan bemyndigande gått att utfärda föreskrifter om frågor som närmast kan karakteriseras som förvaltningens interna ärenden och om tekniska frågor i anknytning till verkställigheten av andra författningar. Som en konstitutionell grund för sådan normgivning har räknats den allmänna behörighet i regerings- och förvaltningsärenden som statsrådet har enligt 2 § 3 mom. och 40 § 1 mom. regeringsformen. Enligt vedertagen praxis har statsrådet med stöd av sin allmänna behörighet genom sina beslut också utfärdat föreskrifter som kompletterar anslagsnormerna i statsbudgeten.

I 9 § lagen om statsrådet ges också en möjlighet att genom arbetsordningen för ett ministerium delegera den beslutanderätt som ministern i ett ministerium har till en tjänsteman. Tidigare kunde en delegering ske endast med stöd av förordning. När beslutanderätten delegeras genom en arbetsordning skall varje minister som utsetts att behandla ärenden vid ministeriet godkänna delegeringen för sitt eget verksamhetsområdes del (35 § 2 mom. reglementet för statsrådet). På detta sätt understryks varje ministers ansvar för det verksamhetsområde som han eller hon har tilldelats i arbetsfördelningen inom statsrådet. Det är förbjudet att delegera beslutanderätten i vittsyftande eller principiellt viktiga ärenden till en tjänsteman (35 § 1 mom. reglementet för statsrådet). I de nuvarande bestämmelserna ingår inget förbud mot delegering av normgivningsmakten. I praktiken

har ministrarna ändå ställt upp normer för sitt eget verksamhetsområde.

År 1991 ändrades tolkningen av begreppet förhinder för presidenten. Efter detta har presidenten tre gånger varit förhindrad att sköta sina uppgifter. Dessa gånger har hindret gällt under en föredragning som varat i bara några minuter. Statsrådets och republikens presidents kansli har informerat om hindret i förväg. Också massmedierna har varit på plats för att bevaka händelsen. Hindret antecknas i statsrådets protokoll, som är en offentlig handling.

Statsrådets behörighet vid behandlingen av ärenden där republikens president har beslutanderätt har baserat sig på statsrådsbeslut och delvis på vedertagen praxis. Ett statsrådsbeslut av den 5 januari 1944 som gäller föredragning vid statsrådets allmänna sammanträde och därmed sammanhängande åtgärder, dvs. det s.k. Linkomies-cirkuläret, är det sista gällande beslutet i denna fråga. I beslutet indelas ärendena i tre grupper. Till den första gruppen hör ärenden som en minister föredrar för presidenten utan att de först har behandlats vid statsrådets allmänna sammanträde. Ärendena i den andra gruppen behandlas vid statsrådets allmänna sammanträde, men statsrådet lägger inte fram något förslag till avgörande utan beslutar endast att ärendet kan föredras för presidenten. Den tredje gruppen består av ärenden som behandlas vid statsrådets allmänna sammanträde och i fråga om vilka statsrådet för presidenten också lägger fram förslag till avgörande.

2. Bedömning av nuläget

Den nya grundlagen löser de problem som vid tolkningen av lagen om statsrådet har förekommit i fråga om statsrådets rätt att utfärda förordningar samt behandlingen vid statsrådets allmänna sammanträde av ärenden där presidenten har beslutanderätt.

Enligt 126 § 1 mom. i den nya grundlagen är det statsrådet som har den allmänna behörigheten i frågor som gäller utnämningar till tjänster. Enligt 7 § lagen om statsrådet, vilken paragraf baserar sig på 40 § 1 mom. regeringsformen och på motsvarande sätt på 67 § i den nya grundlagen, avgörs de regerings- och förvaltningsärenden – och således också utnämningsärenden – som hör till statsrådet i det ministerium som saken gäller, om ärendena inte enligt grundlagen, nå-

gon annan lag eller förordning skall avgöras vid allmänt sammanträde. För att rättsläget i utnämningsärenden skall bli klarare bör lagen utökas med ett bemyndigande att i reglementet för statsrådet bestämma om behörighetsfördelningen i dessa ärenden mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna, i motsvarighet till vad som gäller i fråga om övriga regerings- och förvaltningsärenden.

Eftersom den nya grundlagen inte innehåller några sådana bemyndiganden att utfärda förordning som motsvarar 28 och 85 § i den nuvarande regeringsformen, skall genom lag eller förordning som utfärdas med stöd av lag bestämmas om de examina som krävs för en tjänst och om andra motsvarande särskilda behörighetsvillkor. Det naturligaste vore att i lagen om statsrådet skriva in ett bemyndigande att genom förordning bestämma om lärdomsprov som krävs för tjänster vid ministerierna och om särskilda behörighetsvillkor.

Enligt nuvarande uppfattning skall bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan domstolar utfärdas på lagnivå. En arbetsgrupp som justitieministeriet har tillsatt har i sitt betänkande av den 15 december 1997 föreslagit att bestämmelserna om tjänsteåtsforum för högre tjänstemän ändras genom att ärenden som gäller tjänsteåtal mot dessa tjänstemän i regel behandlas av en tingsrätt i stället för av hovrätten. Någon proposition har ännu inte avlåtits till följd av betänkandet. Det finns antagligen ingen anledning att göra en separat ändring som gäller enbart föredragande i statsrådet, varför en bestämmelse om tjänsteåtsforum som motsvarar bestämmelsen i 39 § i reglementet för statsrådet bör ingå i lag.

Eftersom de ursprungliga bestämmelserna i 1922 års ministerielag inte längre är i kraft, vidtar statsrådets kansli omedelbart efter grundlagens ikraftträdande åtgärder för en totalrevidering av lagen om statsrådet. I samband därmed avgörs lagstiftningsförfarandet vid ändringar av ministeriernas verksamhetsområden, vilket riksdagen uppmärksammade i ett uttalande som fogades till antagandet av grundlagen. Hur eventuella ändringar av ledarskapsfunktionerna i ministerierna påverkar statsrådets och i synnerhet ministeriernas arbete utreds vid samma tillfälle. Också i fråga om detta godkände riksdagen ett uttalande avsett att fogas till riksdagens svar gällande den nya grundlagen. I

samband med totalrevideringen av lagen om statsrådet bör statsministerns ställning som ledare för regeringen dessutom utredas enligt riktlinjerna i grundlagsutskottets betänkande om den nya grundlagen (GrUB 10/1998 rd).

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

I lagen om statsrådet görs i detta skede de ändringar som är nödvändiga med anledning av den nya grundlagen. Lagens hänvisningar till regeringsformen stryks. Bestämmelsen i reglementet för statsrådet om presidentföredragningarnas beslutförhet överförs till lagen. I syfte att undvika tolkningsproblem preciseras bestämmelserna om ministeriernas rätt att utfärda förordningar samt om föredragning vid behörighetskonflikter mellan ministerierna.

Den särskilda paragrafen om justitiekanslersämbetet ersätts av ett omnämmande av justitiekanslersämbetet. Omnämmandet fogas till lagens 1 §. Avsikten är att stifta en lag om justitiekanslern i statsrådet och om justitiekanslerns uppgifter. Lagen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen. I samma lag skulle också bestämmas om justitiekanslersämbetet. Justitiekanslersämbetets verksamhet hänger dock så nära samman med statsrådets arbete att det är befogat att bibehålla ett omnämmande om det i lagen om statsrådet.

Av tjänstemännen vid ministerierna utnämner republikens president enligt den nya grundlagen endast ministeriernas kanslichefer samt de officerare som innehar tjänst vid ett ministerium. Utnämningen till andra tjänster vid ministerierna handhas av statsrådets allmänna sammanträde eller av vederbörande ministerium. Om utnämningsbehörigheten skall enligt förslaget till denna del bestämmas i reglementet för statsrådet samt i förordningarna om ministerierna.

När det gäller lednings- och ansvarsförhållandena har den ledande principen då det gäller bestämmelser om utnämningsbehörigheten varit att utnämningen sköts av den myndighet till vars behörighetsområde de ärenden som tjänstemannen bereder hör. Principen har senast nämnts i statsrådets principbeslut av den 23 juni 1994 om utnämningsbehörighet.

Det vore naturligt om statsrådets allmänna sammanträde gavs behörighet att utnämna de tjänstemän som är föredragande vid statsrätts-

dets allmänna sammanträde och som också bereder sådana ärenden där presidenten har beslutanderätt i statsrådet. Om föredragandens ansvar bestäms i 118 § 2 mom. i den nya grundlagen.

Möjligheten att förordna extraordinarie föredragande kvarstår. Reglementet för statsrådet får dock mer detaljerade bestämmelser än de nuvarande om behörighetsvillkoren för extraordinarie föredragande.

Om utnämningsbehörigheten och om de viktigaste behörighetsvillkoren för tjänstemän vid statsrådet bestäms i reglementet för statsrådet och om särskilda behörighetsvillkor för uppgifter vid de olika ministerierna bestäms i förordningarna om ministerierna. I lagen intas ett befullmäktigande att ange behörighetsvillkoren genom förordning.

Enligt 80 § i grundlagen skall statsrådets rätt att utfärda förordningar grunda sig på ett uttryckligt bemyndigande i den nya grundlagen eller i någon annan lag. Statsrådet kan således inte utfärda förordningar med stöd av sin allmänna behörighet eller med stöd av en förordning som presidenten utfärdar. De bestämmelser som gäller statsrådets rätt att utfärda förordningar utelämnas ur lagen om statsrådet.

Med stöd av den allmänna behörighet i regerings- och förvaltningsärenden vilken är förenad med statsrådets uppgifter kan statsrådet också i fortsättningen utfärda administrativa bestämmelser även om rätten att utfärda bestämmelser inte har reglerats separat. Om statsrådets allmänna konstitutionella ställning och om statsrådets uppgifter bestäms i 3 och 65 § i den nya grundlagen. Med stöd av den allmänna behörighet som grundar sig på dessa bestämmelser kan statsrådet likväl bara utfärda sådana föreskrifter om förvaltningens interna ärenden som berör statliga myndigheter.

Om ministerns beslutanderätt i ett ministerium delegeras till en tjänsteman genom arbetsordningen eller om arbetsordningen för ministeriet innehåller andra rättsnormer, skall arbetsordningen utfärdas i form av en ministerieförordning.

Tillfälligt förhinder för republikens president gäller enligt nuvarande praxis bara presidentens beslutsfattande i statsrådet. Att informera via moderna medier vore ett mycket effektivare sätt att meddela allmänheten om förhindret än att kungöra saken i den officiella tidningen. Officiellt skall uppgiften alltid gå att kontrollera i statsrådets

protokoll.

Däremot skall det också i fortsättningen informeras officiellt om bestående förhinder för presidenten. Det är ändå mer ändamålsenligt att publicera officiella kungörelser i Finlands författningssamling än i den officiella tidningen. Det finns ingen garanti för att denna tidning i framtiden är statens s.k. officiella informationskanal.

Procedurer som under årtiondenas lopp har blivit vedertagen statspraxis när det gäller republikens presidents och statsrådets inbördes behörighet har nu tydligt skrivits in i grundlagen. Procedurreglerna i fråga om statsrådets roll blir klarare framför allt på grund av att ärendena delas in i två huvudgrupper i stället för tre: ärenden där statsrådets allmänna sammanträde lägger fram förslag till avgörande och ärenden som en minister föredrar för presidenten utan att ärendet på förhand har behandlats vid statsrådets allmänna sammanträde. Målet är att utfärda bestämmelser om vilka kategorier av ärenden som utöver grundlagen och övrig lagstiftning skall föredras för presidenten utan någon förhandsbehandling vid ett allmänt sammanträde.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inga omedelbara ekonomiska verkningar. När den inbördes behörigheten mellan republikens president och statsrådets allmänna sammanträde liksom också statsrådets normgivningsrätt blir klarare, leder detta indirekt till att statsrådets verksamhet och beredningen av ärenden vid ministerierna blir effektivare.

5. Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte i augusti 1997 en arbetsgrupp med uppgift att utreda vilken annan lagstiftning som behöver ändras till följd av Grundlag 2000-projektet samt vilka ikraftträdelse- och övergångsarrangemang som den nya grundlagen kräver. Propositionen bygger huvudsakligen på arbetsgruppens promemoria "Uusi perustuslaki ja lainsäädännön muutostarpeet" (Lagberedningsavdelningens vid justitieministeriet publikationer 1/1999). I propositionen har dessutom beaktats de förslag om vilka ärenden som skall omfattas av republikens presidents beslutanderätt som lagts fram av en arbetsgrupp som statsrådets kansli tillsatt med

uppgift att utreda republikens presidents rätt att utfärda förordningar i vissa ärenden samt synpunkterna i grundlagsutskottets betänkande om den nya grundlagen.

Statsrådets kansli har begärt utlåtanden om

propositionen av republikens presidents kansli, justitiekanslersämbetet och ministerierna. Strävan har varit att i mån av möjlighet beakta de synpunkter som framförts i utlåtandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 §. Paragrafen utökas med ett tredje moment, dit omnämmandet av justitiekanslersämbetet flyttas.

1 b §. I 67 § 3 mom. i grundlagen bestäms när statsrådets allmänna sammanträde är beslutfört. Enligt 58 § i grundlagen fattar presidenten sina beslut i statsrådet på föredragning av den minister som är behörig i saken. Eftersom presidentens sätt att fatta beslut regleras betydligt mer detaljerat i grundlagen än för närvarande, vore det ändamålsenligt att flytta bestämmelsen om beslutförhållningen vid de statsrådssammanträden som leds av republikens president (föredragning för republikens president) till lagen om statsrådet. För närvarande bestäms om beslutförhållningen i 2 § 2 mom. reglementet för statsrådet. För att ett statsrådssammanträde som leds av presidenten skall vara beslutfört krävs på samma sätt som för ett allmänt sammanträde skall vara beslutfört att fem ministrar är närvarande.

2 §. Hänvisningen i 2 mom. till 39 § regeringsformen föreslås bli ersatt med en hänvisning till grundlagen, i vars 66 § 2 mom. bestäms om statsministerns ställföreträdare. Det har ändå inte ansetts motiverat att hänvisa till en viss paragraf i grundlagen.

2 a §. Om justitiekanslersämbetet bestäms i 1 § 3 mom., och därför upphävs 2 a §, som gäller justitiekanslersämbetet, och mellanrubriken före den.

3 §. I stället för den paragraf och den mellanrubrik före den vilka upphävdes 1995 föreslås en paragraf om föredragandena i statsrådet och mellanrubriken "Föredragande i statsrådet". Föredragande vid statsrådets allmänna sammanträde är alla de tjänstemän vid ministerierna som utnämns av republikens president och statsrådets allmänna sammanträde. Om de extraordinarie föredragandena bestäms i reglementet för statsrådet.

Eftersom 16 § regeringsformen förutsätter

att behörighetsfördelningen mellan domstolarna anges i lag, föreslås att bestämmelsen om var de föredragande i statsrådet skall åtalas för tjänstefel flyttas från reglementet för statsrådet till lagen.

4 §. Behörighetskonflikter mellan ministerierna skall avgöras av statsrådets allmänna sammanträde. I vissa fall har det varit oklart vem som för det allmänna sammanträdet skall lägga fram en lösning på en konflikt. Då har föredragningen i regel skötts av statsrådets kansli. I paragrafen sägs uttryckligen att oklarheter i fråga om ministeriernas behörighetsområden avgörs av statsrådet på föredragning av statsministern.

Det är likväl naturligtast att beslut om behörigt ministerium i de fall då ett ärende hör till flera ministeriers verksamhetsområde föredras av det ministerium till vars verksamhetsområde ärendet närmast hör och som burit ansvaret för beredningsarbetet. Vid konflikter lägger statsministern med stöd av 1 mom. fram en lösning också i dessa ärenden.

För tydlighetens skull föreslås att paragrafen indelas i två moment.

Mellanrubriken "Avgörande av ärenden i statsrådet" före 5 §, som föreslås bli ändrad, får lydelsen "Behandling av ärenden i statsrådet", som bättre beskriver innehållet i paragraferna under mellanrubriken.

5 §. Bestämmelsen i 5 § om utfärdandet av förordningar i statsrådet (utfärdande av statsrådets beslut) utelämnas ur lagen. I stället för denna paragraf skrivs i 5 § in en bestämmelse om de ärenden i fråga om vilka presidenten har beslutanderätt och vilka inte undergår förberedande behandling vid statsrådets allmänna sammanträde.

Enligt 58 § 1 mom. i den nya grundlagen fattar republikens president sina beslut i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. I 3 mom. finns en uppräkningslista av de ärenden och kategorier av ärenden i fråga om vilka presidenten undantagsvis fattar be-

slut utan att statsrådet i enlighet med huvudregeln lägger fram förslag till avgörande. Sådana ärenden är

1) utnämning av statsrådet och dess medlemmar samt avsked åt statsrådet eller en medlem av statsrådet,

2) förordnande om förtida riksdagsval,

3) benådning samt sådana andra i lag särskilt nämnda ärenden som gäller enskilda personer eller som på grund av sitt innehåll inte förutsätter behandling i statsrådets allmänna sammanträde, samt

4) i självstyrelselagen för Åland avsedda andra ärenden än sådana som gäller landskapets ekonomi.

Också i dessa ärenden fattar presidenten sitt beslut i statsrådet på föredragning av den minister som är behörig i saken. Endast ändringar som gäller hela statsrådets sammansättning föredras för presidenten av härtill behörig föredragande i statsrådet.

Ett ärende som presidenten fattar beslut i utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande kan behandlas i regeringens aftonskola eller vid andra överläggningar. Grundlagen hindrar inte heller att ett sådant ärende bereds i ett ministerutskott.

Den typ av ärenden som avses i tredje punkten i den ovan nämnda förteckningen kräver en specificering i lag. Bakom bestämmelsen i grundlagen ligger tanken att det inte är nödvändigt att vid ett allmänt sammanträde behandla beslut som presidenten fattar, om de inte är förknippade med betydande samhällspolitiska eller ekonomisk-politiska aspekter. Sådana typiska ärenden är vissa presidentbeslut som direkt gäller enskilda personer. Också i det statsrådsbeslut av den 5 januari 1944 som gäller föredragning vid statsrådets allmänna sammanträde och därmed sammanhängande åtgärder hade ärenden av denna typ hänförts till den grupp av ärenden som föredras direkt för presidenten utan behandling vid statsrådets allmänna sammanträde.

Exempelvis beviljandet av titlar samt förtjänst- och utmärkelsestecken är ärenden som gäller enskilda personer och som även i övrigt är av den karaktären att ingen behandling vid statsrådets allmänna sammanträde är nödvändig.

I den proposition med förslag till lag om offentlig belöning som separat skall avlåtas till riksdagen föreslås bestämmelser om de förtjänst- och utmärkelsestecken samt titlar som republikens president också i fort-

sättningen beslutar om i statsrådet utan någon förhandsbehandling vid ett allmänt sammanträde.

Ärenden som gäller utfärdande av agreman samt val av en representant för Finland vid högtidligheter utomlands kräver på grund av sitt innehåll ingen behandling vid statsrådets allmänna sammanträde. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om utrikesförvaltningen (RP 139/1999 rd) föreslås bestämmelser om övriga utrikesförvaltningsärenden där republikens president har beslutanderätt och i fråga om vilka statsrådet inte lägger fram förslag till avgörande.

Förslaget till arbetsordning för riksdagen innehåller en bestämmelse om riksdagens svar och riksdagens skrivelse. Med riksdagens skrivelser meddelas statsrådet t.ex. riksdagens beslut med anledning av meddelanden från statsrådet och statsrådets redogörelser samt med anledning av berättelser till riksdagen och förordningar som tillkännages riksdagen. Med en skrivelse meddelas också vissa val som riksdagen förrättar. Genom riksdagens skrivelser meddelas statsrådet huvudsakligen sådana riksdagsbeslut som i regel inte hör till presidentens behörighetsområde. Dessa skrivelser behöver således inte tillkännages presidenten.

Riksdagens skrivelse kan likväl också gälla frågor som hör till presidentens behörighetsområde. T.ex. riksdagens beslut om giltigheten för en förordning som utfärdas med stöd av lagen om försvarstillstånd (1083/1991) eller beredskapslagen (1080/1991) meddelas med riksdagens skrivelse. Då skall skrivelsen tillkännages presidenten. Ärendet behöver ändå inte behandlas vid statsrådets allmänna sammanträde, i synnerhet som det allmänna sammanträdet efter att riksdagen har fattat ett beslut inte längre kan lägga fram något förslag till avgörande i frågan.

Bestämmelser om beslutsprocessen i militära kommandomål avlåtits till riksdagen i form av en separat proposition.

7 §. Paragrafens hänvisning till 40 § 1 mom. regeringsformen har ersatts med en hänvisning till grundlagen, vars 67 § innehåller en motsvarande bestämmelse om beslutsfattandet i statsrådet. En hänvisning till en viss paragraf har ändå inte ansetts motiverad.

Paragrafen utökas med ett 2 mom.. För att rättsläget skall bli klarare föreslås momentet

innehålla en sådan bestämmelse om bemyndigande enligt vilken fördelningen av utnämningsrätten mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna bestäms genom förordning.

9 §. I paragrafen har skrivits in att bara ministern får utöva ministeriets befogenhet att utfärda förordningar. Grundlagsutskottet betonade uttryckligen detta i sitt betänkande om grundlagen.

Ministeriernas arbetsordningar utfärdas som administrativa bestämmelser. Om arbetsordningarna däremot innehåller bestämmelser om utnyttjandet av beslutanderätten eller andra rättsnormer skall de utfärdas som ministerieförordningar. Dessutom föreslås att paragrafen för tydlighetens skull indelas i två moment.

11 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat på så sätt att bestämmelsen om meddelande i den offentliga tidningen vid tillfälligt förhinder för presidenten stryks som onödigt med tanke på dagens informationspraxis.

Blir republikens president bestående förhindrad att sköta sina uppgifter, meddelas detta i Finlands författningssamling. När den minister som sköter presidentens uppgifter är medlem av riksdagen, skall saken fortfarande också anmälas till riksdagens talman.

12 §. Enligt 68 § i grundlagen bestäms om ministeriernas ansvarsområden och om fördelningen av ärenden mellan dem samt om andra former för organisering av statsrådet genom lag eller statsrådsförordning. Eftersom lagen om statsrådet de facto anger vilka av de ovan avsedda ärendena som regleras genom lag och vilka genom förordning, föreslås att 1 mom. för konsekvensens skull innehåller en bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning. Genom bestämmelsen bevaras uttryckligen också möjligheten att använda benämningen reglemente för statsrådet.

I reglementet för statsrådet bestäms om de extraordinarie föredragandena i statsrådet och om behörighetsvillkoren för dem.

Det föreslagna 2 mom. innehåller även särskilda bestämmelser om bemyndigande liksom ett bemyndigande att genom förordning bestämma om de examina som krävs för en tjänst vid ett ministerium och om andra särskilda behörighetsvillkor. Bestämmelsen är bemyndigande, varför bestämmelser om behörighetsvillkor utfärdas bara vid behov.

Sådana bestämmelser om ministeriernas organisation som inte innehåller föreskrifter om användandet av beslutanderätten och inte heller några andra rättsnormer kan också i fortsättningen utfärdas genom arbetsordningar som ges i form av administrativa bestämmelser.

2. Närmare bestämmelser

Reglementet för statsrådet kommer att revideras till de delar den nya grundlagen och lagen om statsrådet kräver det.

3. Ikraftträdande

Ändringarna i denna lag avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, dvs. den 1 mars 2000.

4. Lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen hänför sig till verkställigheten av grundlagen. Lagförslaget följer författningshierarkin enligt grundlagen och avviker inte heller i övrigt från grundlagen. Det kan därför behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om statsrådet

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 30 mars 1922 om statsrådet (78/1922) 2 a § och mellanrubriken före den,
 sådana de lyder i lag 1120/1993,
 ändras 2 § 2 mom., 4 §, 5 § och mellanrubriken före den, 7 och 9 §, 11 § 2 mom. samt 12 §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 2 § 2 mom. i lag 590/1956, 4 § i lag 374/1967 samt 5 § och mellanrubriken före den, 7 och 9 §, 11 § 2 mom. och 12 § i nämnda lag 1120/1993, samt
 fogas till 1 §, sådan den lyder i lag 977/1995, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 1 b § och i stället för den 3 § och den mellanrubrik före den vilka upphävts genom sistnämnda lag en ny 3 § och en ny mellanrubrik som följer:

1 §

Vid statsrådet finns justitiekanslersämbetet, enligt vad som bestäms särskilt.

1 b §

När republikens president leder förhandlingarna i statsrådet skall minst fem ministrar delta.

2 §

Om skötseln av statsministerns uppgifter när statsministern har förhinder bestäms i grundlagen.

Föredragande i statsrådet

3 §

Föredragande vid statsrådets allmänna sammanträde är de tjänstemän vid ministerierna som utnämns av republikens president och statsrådets allmänna sammanträde samt de extraordinarie föredragandena i statsrådet.

Föredragande i statsrådet åtalas för tjänstebrott vid Helsingfors hovrätt.

4 §

Om det har uppstått oklarhet om vilket ministerium som skall behandla ett ärende, avgörs frågan av statsrådet på framställning av statsministern.

Statsrådet kan också besluta vilket ministerium som skall behandla ett sådant vittsyftande eller principiellt viktigt ärende som berör flera än ett ministeriums verksamhetsområde.

Behandling av ärenden i statsrådet

5 §

Vid statsrådets allmänna sammanträde behandlas inte i förberedande syfte:

1) ärenden som republikens president enligt grundlagen eller någon annan lag fattar beslut i utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande,

2) ärenden som skall föredras för presidenten och som gäller en främmande stats begäran om agremang eller förordnande av en representant för Finland vid högtidligheter utomlands,

3) meddelanden till presidenten angående riksdagens skrivelser i ärenden som faller inom området för presidentens uppgifter eller behörighet.

7 §

Regerings- och förvaltningsärenden som ankommer på statsrådet avgörs i det ministerium som saken gäller, om ärendena inte enligt grundlagen, någon annan lag eller förordning skall avgöras vid statsrådets allmänna sammanträde.

Om fördelningen av utnämningssrätten mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna bestäms i reglementet för statsrådet.

9 §

Ärenden i vilka beslut fattas i ett ministerium avgörs av den minister som är chef för ministeriet eller av någon annan sådan medlem av statsrådet som behandlar ärenden som hör till ministeriets verksamhetsområde.

eller av en tjänsteman vid ministeriet. Om utfärdande av ministerieförordningar beslutar ministern.

Närmare bestämmelser om organiseringen av beslutsbefogenheterna i ett ministerium utfärdas i reglementet för statsrådet eller i en statsrådsförordning om ministeriet och i en såsom ministerieförordning utfärdad arbetsordning för ministeriet.

11 §

Om presidenten har bestående förhinder, informeras om detta genom ett meddelande från justitieministeriet som publiceras i Finlands författningssamling. Om den minister som sköter presidentens uppgifter är medlem av riksdagen, skall saken anmälas också till riksdagens talman.

12 §

Närmare bestämmelser om statsrådets verksamhet och formerna för organiseringen av statsrådet kan utfärdas i reglementet för statsrådet, som ges i form av en statsrådsförordning.

Genom statsrådsförordning kan även bestämmas om

1) de extraordinarie föredragandena i statsrådet och om särskilda behörighetsvillkor för dem,

2) ministeriernas organisation, samt

3) de examina som krävs för en tjänst vid ett ministerium och om andra särskilda behörighetsvillkor, om det är motiverat med tanke på skötseln av de uppgifter som ingår i tjänsten.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2000.

Helsingfors den 12 november 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Statsminister Paavo Lipponen

Lag

om ändring av lagen om statsrådet

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 30 mars 1922 om statsrådet (78/1922) 2 a § och mellanrubriken före den,

sådana de lyder i lag 1120/1993, ändras 2 § 2 mom., 4 §, 5 § och mellanrubriken före den, 7 och 9 §, 11 § 2 mom. samt 12 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 2 § 2 mom. i lag 590/1956, 4 § i lag 374/1967 samt 5 § och mellanrubriken före den, 7 och 9 §, 11 § 2 mom. och 12 § i nämnda lag 1120/1993, samt fogas till 1 §, sådan den lyder i lag 977/1995, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 1 b § och i stället för den 3 § och den mellanrubrik före den vilka upphävts genom sistnämnda lag en ny 3 § och en ny mellanrubrik som följer:

Gällande lydelse

1 §

Föreslagen lydelse

1 §

Vid statsrådet finns justitiekanslersämbetet, enligt vad som bestäms särskilt.

2 §

Vid förfall för statsministern träder i hans ställe den minister, vilken enligt 39 § regeringsformen såsom ställföreträdare för honom fungerar såsom ordförande vid statsrådets sammanträde.

2 §

Om skötseln av statsministerns uppgifter när statsministern har förhinder bestäms i grundlagen.

4 §

Uppstår tvivel om på vilket ministerium det ankommer att handlägga visst ärende, avgöres frågan av statsrådet. Statsrådet må även besluta vilket ministerium som skall handlägga sådant vittbärande eller principiellt viktigt ärende som berör flera än ett ministeriums verksamhetsområde.

4 §

Om det har uppstått oklarhet om vilket ministerium som skall behandla ett ärende, avgöres frågan av statsrådet på framställning av statsministern. Statsrådet kan också besluta vilket ministerium som skall behandla ett sådant vittsyftande eller principiellt viktigt ärende som berör flera än ett ministeriums verksamhetsområde.

Avgörande av ärenden i statsrådet

5 §

Statsrådet utfärdar vid allmänt sammanträde genom beslut som publiceras i författningssamlingen föreskrifter i ärenden beträffande vilka sådan rätt har givits i regeringsformen, i någon annan lag eller förordning.

Behandling av ärenden i statsrådet

5 §

Vid statsrådets allmänna sammanträde behandlas inte i förberedande syfte:

1) ärenden som republikens president enligt grundlagen eller någon annan lag fattar beslut i utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) ärenden som skall föredras för presidenten och som gäller en främmande stats begäran om agremanng eller förordnande av en representant för Finland vid högtidligheter utomlands,

3) meddelanden till presidenten angående riksdagens skrivelser i ärenden som faller inom området för presidentens uppgifter eller behörighet.

7 §

Styrelse- och förvaltningsärenden som ankommer på statsrådet enligt 40 § 1 mom. regeringsformen avgörs i det ministerium som saken gäller, om ärendena inte enligt lag eller förordning skall avgöras vid allmänt sammanträde.

7 §

Regerings- och förvaltningsärenden som ankommer på statsrådet avgörs i det ministerium som saken gäller, om ärendena inte enligt *grundlagen*, någon annan lag eller förordning skall avgöras vid *statsrådets* allmänna sammanträde.

Om fördelningen av utnämningrätten mellan statsrådets allmänna sammanträde och ministerierna bestäms i reglementet för statsrådet.

9 §

Ärenden i vilka beslut fattas i ett ministerium avgörs av den minister som är chef för ministeriet eller av någon annan medlem av statsrådet som behandlar ärenden som hör till ministeriets verksamhetsområde eller av en tjänsteman vid ministeriet. Närmare stadganden och bestämmelser om organiseringen av beslutsbefogenheterna i ministerierna utfärdas i reglementet för statsrådet eller genom förordningar om ministerierna och i arbetsordningarna för ministerierna.

9 §

Ärenden i vilka beslut fattas i ett ministerium avgörs av den minister som är chef för ministeriet eller av någon annan *sådan* medlem av statsrådet som behandlar ärenden som hör till ministeriets verksamhetsområde eller av en tjänsteman vid ministeriet. *Om utfärdande av ministerieförordningar beslutar ministern.*

Närmare bestämmelser om organiseringen av beslutsbefogenheterna i ett ministerium utfärdas i reglementet för statsrådet eller i *en statsrådsförordning* om ministeriet och i *en såsom ministerieförordning utfärdad* arbetsordning för ministeriet.

11 §

I den officiella tidningen skall kungöras vem som med stöd av 25 § regeringsformen har börjat utöva presidentens åligganden. Om den minister som utövar presidentens åligganden är medlem av riksdagen, skall saken även anmälas till riksdagens talman.

11 §

Om presidenten har bestående förhinder, informeras om detta genom ett meddelande från justitieministeriet som publiceras i Finlands författningssamling. Om den minister som sköter presidentens uppgifter är medlem av riksdagen, skall saken anmälas också till riksdagens talman.

Gällande lydelse

12 §

Närmare stadganden om statsrådet utfärdas i reglementet för statsrådet som ges som förordning.

Om ministeriernas interna organisation stadgas dessutom genom särskilda förordningar eller bestäms i de med stöd av förordning meddelade arbetsordningarna för ministerierna.

Föreslagen lydelse

12 §

Närmare bestämmelser om statsrådets verksamhet och formerna för organiseringen av statsrådet kan utfärdas i reglementet för statsrådet, som ges i form av en statsrådsförordning.

Genom statsrådsförordning kan även bestämmas om

1) de extraordinarie föredragandena i statsrådet och om särskilda behörighetsvillkor för dem,

2) ministeriernas organisation, samt

3) de examina som krävs för en tjänst vid ett ministerium och om andra särskilda behörighetsvillkor, om det är motiverat med tanke på skötseln av de uppgifter som ingår i tjänsten.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2000.